

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsako sredo in soboto.

Naročnina za avstro-ogrske kraje za celo leto 10/40 K, za pol leta 5/20 K, za četrt leta 2/60 K, mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K.

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštne proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati. Enostopna petit-vrstica (širina 88 mm) za enkrat 20 vin., večkrat po dogovoru.

90. štev.

V Ljubljani, v sredo, dne 13. novembra 1907

Leto X.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: **Uredništvo «Rdečega Prapora», Ljubljana.** — Za denarne pošiljave, naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: **Upravništvo «Rdečega Prapora», Ljubljana, Jurčičev trg št. 3/I.**

Nauki zadnjega železničarskega gibanja.

Pred par dnevi se je podpisalo pogodbe železničarjev s podjetji in akoravno so bile pri tem gibanju prizadele izključno le privatne železnice, imamo vendar dovolj podlage, da se iz dogodkov kaj naučimo in po njih uravnamo svoje nadaljne delovanje. Za nas Slovence so seveda v prvi vrsti merodajne naše razmere in kakor v celotnem delavskem gibanju smo tudi z železničarsko organizacijo na stališču, ki je jako različno od položaja naših sodrugov drugih jezikov. Dolgoletni gospodarski boji, ki jih bijemo s svojimi nasprotniki, v prvi vrsti z železniškimi podjetji, so marsikomu odprli oči in najzagrizenejši sovražniki naših organizacij so izprevideli posebno v letošnjem letu, da naša deviza: «V solidarnosti je moč» — ni fraza, temveč da je edino sredstvo v dosegu boljših razmer življenja.

Naše organizacije so se glede članov podvojile in že to dejstvo je zadostovalo, da je bilo mogoče tudi za slovenske železničarje pridobiti nekaj izboljšanj, katerih sicer ne bi bili deležni.

Opozarjam samo na gibanje leta 1905, ki je tudi končalo ugodno za organizirane železničarje slovenskih pokrajin. Opazili pa smo, da so uprave kaj dobro poučene o naši moči, in kraji, kjer ni bilo močne organizacije, tudi niso ničesar dobili. Med njimi je bila tudi bela Ljubljana, središče slovenske inteligence, pri kateri se začne človek šele z občinskim svetovalcem ali advokatom. Kakor delavstvo vobče, so bili tudi železničarji dokaj brezbrizni, ne poznavajoči okoliščin, v katerih so živeli, in zadostoval jim je «mali golaš s kozarcem piva», da so pozabili na svojo bedo in od dne do dne naraščajočo draginjo.

Pravcati dunajski «Spiesbürger» je bil železničar tistih časov, kaj čuda toraj, da se je narodno puhloglavje lahko šopirilo v škodo nižjih slojev, dobro vedoče, da zadostuje fraza — «narodnost je v nevarnosti» — in da ž njo lahko pridobi vse zase, brez vprašanja, zakaj in kje.

Časi pa so se izpremenili in akoravno so se vršile še zadnje državnozbornske volitve pod znamenjem vere in narodnosti, so železničarji kaj kmalu izpoznali kozla, ki so ga ustrelili. Največ je seveda k temu izpoznanju pripomogel njih poslanec, občeobčudovani — program. — Uradništvo, ta cvet slovenskega preletarjata, je storilo svojo dolžnost v polni meri in če bi «On» imel le trohico značaja, bi moral to pošteno delo poplačati v polni meri. Tega seveda ni storil; z dnem 23. maja zanj tudi ni bilo več železničarjev in želez. uradnikov, na njih mesto so stopili popi, vsekakor važnejši faktor javnega življenja.

Razočaranje je bilo precejšnje in dolgi obrzi niso bili izjemni. V ta čas spada tudi prvi del zadnjega gibanja, ki je ravnokar končano. Južni železničarji so izpoznali situacijo takoj in delo, ki so ga opravili tekom par mesecev, je bilo ogromno. Organizirani sodrugi so se množili kakor gobe po dežju in v kratkem času je bilo vse pripravljeno za odločilni boj v vrstah socialno-demokratske organizacije, izvzemši piclo številce narodnih in klerikalnih Janezev, ki so z vso gotovostjo pričakovali pečenih golobov, katere sta jim obljubila z dunajskega Franzensringa — Hribar in Gostinčar.

Golobov sicer ni bilo, pač pa so južni železničarji z energičnim nastopom svojih zastopnikov — seveda ne klerikalcev ali narodnjakov — pridobili brez žrtev koncesij od svoje uprave, s katerimi so lahko z a sedaj zadovoljni.

Da z doseglimi koncesijami ni boj končan, je naravno in da se čim preje ponovi, zato bode skrbel železničarski poslanec, po naključju tudi ljubljanski župan s svojimi mameluki v občinskem svetu kaj kmalu, kajti zanj in za njegove je ustvarjena popolnoma posebna komunalna politika, katero sicer vodi veleum Triller, ki pa v bivstvu ne pozna drugih slojev v Ljubljani, kakor par «odličnih» družin, ki leže na telesu «matere Slovenije» kakor pijavke na bolniku tistih časov, ko so — še danes moderni padarji — gospodovali s človeškim telesom.

Pardon! Malo, da nisem sam ustrelil kozla. Pozabil sem, da skrbi tudi Hribar za delavne sloje. Pisal je namreč mesarjem, ki seveda tega ne vedo — da je cena živine v zadnjem času padla. Hitro mu je odgovoril obč. svetnik in načelnik mesarske zadruge, da je to res in v znak hvaležnosti mu tudi prav ponižno javi, da se regulirajo cene mesa in sicer — kar je popolnoma naravno — tako, da gosp. Hribar in njega zlahta, ki slučajno kupujejo meso I. kvalitete, plačuje zanašrejši po 1 K 48 vin. namesto 1 K 56 vin. kg, zato pa sme, da se izrazim v «Narodovem» jargonu, plačevati «mularija», kateri pripadajo tudi želez. uradniki, kadar niso zadovoljni, plačevati še nadalje meso III. kvalitete po 1 K 20 vin. kg, kakor dosedaj.

Pa to samo mimogrede. Važnejše je danes za nas, pogledati nedostatke v naši organizaciji, ki so se pojavili v zadnjem gibanju.

Tu se mi zdi, da je časopisje, oziroma nezadostni razvoj našega časopisja, gotovo bolezen, katero bode v najkrajšem času treba ozdraviti. Pokazalo se je namreč, da so predali «Rd. Prapora», ki naj opravlja vse politično, strokovno in gospodarsko delo, vse premajhni, in je torej nemogoče razpravljati vsako važno stvar, s tisto temeljitostjo, kakor bi bilo treba.

V zadnjem času se je sicer z dvakratno izdajo lista na teden stvar nekoliko izboljšala, vendar pa menim, da tudi to še ne zadostuje, če upoštevamo strujeno duševno hrano, ki jo nudijo naši meščanski revolverski listi čitateljem, ki so v gotovem številu vendar tudi naši somišljeniki. Za močan strup je treba tudi močnega protistrupa, da se mu vzame nevarnost.

V zadnjem času se ventilira vprašanje, ali bi ne kazalo, ustanoviti poseben strokoven list za železničarje. Meni so razmere v organizaciji znane in prepričan sem, da imamo s finančne strani vsekakor predpogoje za izdajo «Slovenskega železničarja». Z osebnega svojega stališča sem pa mnenja, da ustanovitev strokovnega lista za sedanje razmere ne bi bila dobra in sicer zaradi tega ne, ker imamo v trenutku računati z novovstopivšimi člani naše organizacije, ki so pa v veliki večini politično indiferentni in bi se toraj z izključno strokovnim listom enostransko izobraževali, kar seveda ne bi bilo v našem interesu. Opozarjam samo na znamenito «koalicijo» v zadnjem gibanju, ki nas je spravila tudi v dotiko z našim uradništvom.

Gospodje, — ki jih seveda nikakor ne mislim žaliti, — so pokazali vzlic vsem izjavam popolne solidarnosti, brezmejno duševno revščino na političnem polju in prav veseli moramo biti, da smo se jih kar najhitreje znebili.

Našim ljudem dopovedati, da je vsa politika popolnoma gospodarska, je naravnost nemogoče in v oni sapi, ko vpijejo za kosom kruha, zijajo tudi «živijo Hribar in narodnost», ne vedoči, da je to protislovje, ki se ga ne da spraviti s sveta. Hribar, kapitalist in zastopnik delavskih interesov, je nesmisel, ki ga v najboljšem slučaju verujejo zato najeti ljudje. Menim torej, da je treba železničarjem in ne samo tem, temveč tudi drugim delavnim slojem, vsestranske izobrazbe in to nalogo bi lahko opravljal v omejenem okviru «Rdeči prapor», če bi se njegovo uredništvo po potrebi dopolnilo in bi se listu omogočilo vsaj trikratno izdajo na teden. Železničar, ki bi dobival obilnatne številke, bi kmalu čutil potrebo, čitati tudi druge številke in gotovo bi se v marsikaterem slučaju naročil na list.

Izobrazil bi se na ta način vsestransko in kaj kmalu bi pokazal plačanim agitatorjem narodne in klerikalne stranke pri različnih političnih bojih vrata.

Vsi naši pozivi, čitati slovensko delavsko časopisje in vreči meščanska trobila na cesto, ostanejo toliko časa vpitje proroka v puščavi, dokler se ljudem, ki čutijo potrebo čitanja, ne nudi nadomestila, in to je po mojem skromnem mnenju temeljito izboljšanje razmer pri «Rd. Praporu».

Prepričan pa sem, da v tem trenutku, ko ustanovimo «Slov. Želez.», tudi «Rd. Pr.» zaježimo močan vir in kaj bi bila posledica tega, menda nikomur ni nejasno. Ponovili bi se zopet časi leta 1897 in vendar mislim da tega noben sodrug, ki mu je mar razvoj stranke, ne more želeti. Računati je treba v prvi vrsti z razmerami, ki so pri nas gotovo drugačne kakor n. pr. pri Nemcih ali Čehih, kar sem že početkom omenil.

Druga, tudi ne manj važna zadeva, ki jo bode treba kar najprej rešiti, je ustanovitev nekake instance z neodvisnimi sodrugi.

Take institucije imajo n. pr. nemški, češki in poljski sodrugi, imenujejo jih železničarska tajništva, v resnici pa so le deli osrednjega, na Dunaju bivajočega odbora.

Čehi in Poljaki so namreč izpoznali, da je organizatorično delo jako otežkočeno, če je izključno v rokah osrednjega odbora, čegar uradniki so itak preobloženi z administrativnim delom. Pa tudi jezikovno vprašanje, ki gotovo tudi v socialni demokraciji ni peto kolo, je sililo sodruge do zahteve po lastnem tajništvu in pokazalo se je koj kmalu, da je bila ugoditev te zahteve utemeljena. Organizacija raste. Naravno je torej, da pridemo kakor povsod tudi pri tem vprašanju, končno še mi Slovenci z enako zahtevo in kdor ni slep, mora pripoznati, da je za nas naravnost življenske važnosti.

Imamo sicer nekako pokveko, ki se imenuje delavsko tajništvo s sedežem v Trstu. Delokrog tega tajništva obsega vse jugoslovanske pokrajine in vse stroke in srečni vodja tega tajništva, nota bene provizoričnega, je sodrug Kopač, ki bi moral biti naravnost čarovnik, če bi hotel ustreči vsem zahtevam.

Zadnje gibanje nam je pokazalo, da pri 4000 organiziranih železničarjev v naših krajih ni mogoče več tako delovati, kakor svoječasnno, ko smo imeli na vsem slovenskem jugu morda 500 mož, ki pa so bili že izobraženi. Danes je treba temeljitega dela, ki bi ga moralo poleg časopisja opravljati razmeram primerno razvito tajništvo.

Kar so dosedaj opravljali nastavljeni uslužbenci, ne zadostuje več in se tudi ne more zahte-

vati, da se sodrugi eksponirajo v času, ko je vendar organizacija dovolj močna za vzdrževanje neodvisnih moči, ki gotovo lahko svobodnejše nastopajo kakor uslužbenci.

Moje mnenje je, da se tudi temu vprašanju posveti potrebno pozornost in naloga prihodnje železničarske konference bodi v prvi vrsti, povoljno rešiti to dvojno vprašanje. Če storimo svojo dolžnost napram razmeram, ki so naravna posledica razvoja tudi med nami Slovenci, potem bomo lahko pričakovali z mirnim očesom boje, ki nas še čakajo na političnem, strokovnem in gospodarskem polju. Solidarnost in izobrazba se imenuje naše bojovne orožje. I. P.

Kabinet zoper socialno demokracijo.

Sedaj torej vemo, pri čem da smo. Odnosno kar smo že vedeli, je sedaj priznано v oficialni formi. Slovanstvo in Nemstvo, liberalizem in klerikalizem, industrijalizem in agrarstvo, vse je združeno brez obzira na narodna, politična, gospodarska in umstvena načela. In iz te protinaravne združitve je porojeno ministristvo brez načela, ministristvo zoper socialno demokracijo.

Čudna je bila ta zadnja kriza v Avstriji, ki je rešena s cesarskim ročnim pismom, v nedeljo objavljenem v uradni «Wiener Zeitung». S krizo v češkem klubu je začela. Bila je videti čisto strankarska, samo Čehov in nikogar drugoga se tičoča notranja kriza. Češki agrarci so hoteli dobiti svojega zaupnika v kronski svet in pravzaprav ni bilo treba nič drugoga, kakor da se dogovore z Mladočehi, ki bi jim bili morali odstopiti enega onih dveh sedežev, ki sta bila doslej njih last v kabinetu. Dr. Fořt je bil kaj kmalu pripravljen demisionirati in normalno bi se bilo moralo pričakovati, da bo s tem rešitev tako olajšana, kakor da bi bila navadna igračka. Tukaj eno prazno mesto, tam en štreber — kakšne težave naj bi prizadejala rešitev?

In vendar se je raztegnila kriza časovno tako, da je trajala več kakor teden dni, v obsegu pa tako, da imamo kar pet novih ministrov in ker je gotovo, da pojde tudi domobranski minister Latscher, jih bo šest, če pa dobe tudi Jugoslovani še svojega ministra-rojaka, jih bo celo sedem.

Toda že to, da so štirje stari ministri z različnimi dekoracijami odstopili in da dobimo naenkrat pet novih, označuje krizo. To ni več mala osebna izpremembra, ampak popolna rekonstrukcija ministristva. In vsekakor je bilo čudno, da so časopisi dan na dan poročali o pogajanju barona Becka z meščanskimi strankami, o težavah glede sestave novega kabineta, celo o Beckovem namenu, da bi sam demisioniral, dočim ni za državni zbor kriza niti ekzistirala. Bilo je tudi v nasprotju z vsemi ustavnimi tradicijami in navadami, da ni res demisioniralo celo ministristvo, ko je izgubilo štiri dose-danje ude naenkrat.

Ali čudna je tudi ta nova sestava. Samo še koalicijska vlada žalostnega spomina, ki je prevzela vodstvo po Taaffejevem padcu pokazuje podobno sliko. Sicer pa tudi v Avstriji še ni bilo takega ričeta.

Liberalnim strankam sodi zasluga, da so pomagali klerikalcem navzgor. In s tem je liberalizem zapečatil svojo usodo. Ebenhoch in Gessmann, prvi vodja starih konservativnih klerikalcev, drugi pa najbojevitejši petelin krščanskih socialcev, ne bi bila mogla nikdar doseči vladnih portfeljev, če bi imeli liberalni elementi kaj hrbitišča. Kajti klerikalci lahko postavljajo svoje bojne čete kakor koli hočejo v vrste, vendar ne dobe v tem državnem zboru nikakor večine. In vsekakor je čudna anomalija, da ima manjšina kar dva, s klerikalnim Beckom celo tri zastopnike v centralni vladi.

Seveda je bila Beckova želja, da bi prišli klerikalci, odnosno krščanski socialci — ena reakcija z dvema imeni — v njegov kabinet. Saj potrebuje njih glasove za pogodbo. Seveda je tudi Gessmann hrepel po naslovu ekselence. Ali kje je izven Avstrije navada, da bi smatrala stranke, ki so v večini, željo manjšine in vlade za zapoved? Samo stranke, ki so tako brez značaja, kakor «svobodomiselne» vseh narodov v Avstriji, morejo tako pljuvati v svojo lastno skledo, kakor se je zgodilo tukaj.

Klerikalci so seveda lahko zadovoljni. Za poraz, ki so ga doživeli pri volitvah, jih odškodujejo liberalci sami. Ampak «svobodomiselne» stranke se bodo še kesale, da so si same izpodkopale tla. Le da bo tedaj prepozno.

Baronu Becku se ni čuditi. Že ko je prevzel vlado, smo povedali, da je njegovo klerikalno mišljenje znano. V časih bojev za volilno reformo se to pač ni moglo prepogosto pokazati, ker ni bilo priložnosti. Vendar je se tudi takrat vsaj včasih opazalo. Klerikalci so namreč tudi glede volilnega reda najlozje dosegli, kar so hoteli. Njegovo klerikalno nagnenje se je pokazalo, ko je klerikalizem prezentiral svoj račun za zvišanje duhovniških plač, kar je hipoma dosegel, in ko so po katoliškem obredu ločeni zakonci zahtevali reformo zakona, da bi se lahko zopet poročili, kar je znal prav po lisjaško prepričati. Naravno je, da mu je vseč, če ni edini klerikalec v ministristvu. Njemu bo družba Ebenhocha in Gessmanna prijetna. Kakšne občutke bodo imeli poleg njih «svobodomiselni» ministri, je pa njih lastna briga.

Delavcu ni treba biti žal, da se je tako zgodilo. Sedaj je vsaj jasno. Reakcija, ki se je doslej skrivala za grmovjem, stoji na plani in mora prevzeti odgovornost pred ljudstvom za svoja dela. Prvo, kar mora odpreti vsaj velikemu delu ljudstva oči, je izdajstvo krščanskih socialcev. Odkar so politična stranka, so grmeli v vseh melodijah proti Madjarom. Bili so najbolj zagrizeni nasprotniki vsake nagodbe z Madjari, posebno pa nasprotniki vseh tistih državnopravnih zahtev, ki jih obsega nagodba v korist Madjarom. Vsa njih politična zgodovina jim ukazuje, glasovati proti nagodbi. Ampak Ebenhoch in Gessmann hočeta biti v ministristvu in to je mogoče samo za to ceno, da glasujejo krščanski socialci za nagodbo. Torej z bogom doslednost, z bogom boj z Madjari, z bogom lastni nauki in lastna preteklost — krščanski socialci potrebujejo ministrske sedeže, amen.

Tema bo zdaj nekaj časa v Avstriji, to je gotovo. Klerikalci bodo porabili svojo moč, to je tudi gotovo. Klerikalno se ne bo vladalo samo v Ebenhochovem in v Gessmannovem oddelku, ampak tudi v notranjih zadevah in v šolstvu moramo pričakovati, da se pokaže močan klerikalen pritisk. Toda dobro je tako. Nič ni bilo tako nevarno, kakor polovičarstvo liberalizma, ki je razmetaval svobodomiselne fraze in pripovedoval «farske anekdote», opravljal je pa klerikalno službo povsod. Za noben greh niso bili klerikalci odgovorni. Saj so bili «brez moči». Sedaj prevzamejo odgovornost in ljudstvo jih bo izpoznalo. Tedaj začne oni veliki boj, ki je bil nemogoč pod vlado dvoživnega liberalizma, boj za načela, boj za resnično svobodo. Bojevniki pa pridejo iz onih širokih ljudskih slojev, kjer imajo danes klerikalci še toliko zaslombe samo za to, ker so lahko glumili opozicijo, čeprav so vsi državni faktorji izvrševali njih naloge. Te prijetne uloge bo zdaj kmalu konec. Ebenhocha in Gessmanna ne bodo mogli zatajevati, svoj vladni značaj morajo sedaj pokazati in to bo ljudstvu odprlo oči. Tako pride tudi pri nas doba za socializem.

Strokovni pregled.

Izvanredna revirna konferenca rudarjev v Trbovljah.

Na dan 10. nov. t. l. se je v zmislu sklepov konference z dne 29. sept. sklicala v Trbovlje izvanredna revirna konferenca z dnevnim redom: 1. Poročilo o mezdnem gibanju, započetem na zadnji konferenci; 2. Sklepanje k prvi točki; 3. Slučajnosti. Sodr. M. Čobal pozdravi navzoče ter prosi, da se izvoli predsedstvo. Izvoljeni so: soodr. Repovš (Zagorje), soodr. Stravs Ivan (Idrija) in Paul Bučić (Albona). K prvi točki poroča najpoprej soodr. Ign. Sitar (Trbovlje) o mezdnem gibanju v Trbovljah, Hrastniku in Zagorju. Dovolilo se je poboljška: kopačem na gospodski siht po 25 vin., podkopačem po 25 vin., vlačilcem po 20 vin., snažilcem po 20 vin., jamskim zaviračem po 25 vin. in zaviračem po 20 vin. Od sedaj naprej se upelje premijski akord. Vsem onim zunanjim delavcem, katerim se je 1. julija zvisala plača za pet odstotkov, se zviša še za pet — tako, da bo sedež celoten povišek 10%. Masinistom in kurjačem se tudi primakne 5%. Njih zahteva puvedbi osemurnega sihta se odbije. — Paul Bučić poroča o gibanju v Labinu, kjer so se enako uredile mezde kot v Zagorju. Vozniki dobe od K 1.30 do K 2.20. Kopači, poukopači i. t. d. pa istotako kot v Zagorju. Profesionalisti dobe po 25 letih 3 K 50 h na siht. Na akordu se povprečno zasluži po 4 K. — Sodr. Dular iz Kočevja poroča, da so se tam gospodski sihti kopačev zvisali na K 2.75; drugim se je pa zvisalo po 10%. Kopači pa morejo zaslužiti na siht od 4 K do 5 K, čar tudi resnično zaslužijo. Pri akordu se bo uvel premijski sistem. Normalni akord pri cestnem podjetju znaša za m³ 2 K 10 vin., če se vozi petdeset metrov; pri 55 m voznje = 10% več uspeha se zviša za 5%;

torej bo akord: 2 K 20 v na m³; pri 60 m = 20% več uspeha, se zviša za 10%, torej bo akord: 2.31 na m³; pri 65 m voznje = 30% več uspeha se zviša za 15%, torej bo akord; 2 K 41 na m³; pri 70 m voznje = 40% več uspeha, se zviša za 20%, torej bo akord: K 2.52 na m³. Isto bo tudi v Abbanbetriebe. Normalni akord za m³ = K 1.15. Masinistom, kurjačem, profesionistom in hlapcem se zviša za 20 vin. na š.h.

Za zimske mesece (november, december, januar, februar in marec) se dovoli po 100 kg premoaga več; dosedaj je bilo po 400 kg, odslej ga pa bo 500 kg. — Sodr. Savšek iz Storov je poročal, da so se tam zvisale plače kopačem na 3 K, podkopačem na 2 K 70 vin., voznikom na 2 K 40, žajbrovcem na 1 K 80 vin., in zaviračem na 2 K 50 h.

Akord se je zvisal na trdih krajih na 20 K 80 vin. za meter. Masinisti imajo osemurni delavnik. — Sodr. Valenček iz Velenja pripoveduje, da je sedaj zvisana plača za 9% zunanjim delavcem, na gospodskih sihtih tudi 9%, ter na akordu istotako. 5% se je zboljšalo julija, 4% pa sedaj. — Sodr. J. Berglez iz Zabukovca poroča, da je pri rudniku g. Lappa na gospodskih sihtih zvisano za 10%, nedeljski sihti se bodo plačevali 50% boljše kot poldrugi siht.

V rudniku gosp. Hussa se je zboljšalo za 5%, v rudniku g. Sonnenberga pa še niso odgovora dobili.

Sodr. J. Stravs (Idrija) poroča o idrijskem mezdnem gibanju, kjer se je sklenilo definitivnega odgovora počakati do 1. januarja 1907. Govori na drobno o razpravah z rudniškim vodstvom ter označuje postopanje c. kr. erarja napram zahtevam delavskega ljudstva. Sodr. Ant. Kristan pove, kaj je c. kr. ministristvo po sekcijem šefu Weberu in po c. kr. nadsvetniku Peschu povedalo njemu, ko je bil pri njima z deputacijo. Pozivlja zastopnike rudarjev celoga revirja, naj stoji čvrsto na strani bojujočih se rudarjev. Najbržeje bo tega potreba. — Sodr. M. Čobal pojasnjuje odgovor, ki so ga dobili zagorski rudarji ter se v daljšem govoru ozira na splošni položaj v revirju. Obžaluje žalostno dejstvo, da se rudarji vse premalo brigajo za svojo strokovno organizacijo.

Predlaga pa na to tajno zborovanje konference, v katerem naj se pogovori o morebitnih sklepih. Sprejeto.

Ko se je zopet otvorila javna seja, vsprejela se je enoglasno naslednja resolucija:

«Delegati, zbrani na revirni konferenci dne 10. nov. izjavljajo po zaslišanju poročil iz vseh rudarskih krajev južnega revirja, da vsprejmejo dane priboljske na znanje, obžalujejo pa kar najiskreneje, da se ni resolucijam z dne 14. okt. po zboljšanju plač v polnem obsegu zadovoljilo. Zato so pa prisiljeni, da morajo zopet z nova stopiti pred rudniška vodstva, zlasti radi tega, ker se v dosedanjih priboljskih ni oziralo na one delavce, to je na kopače, podkopače i. t. d. v rovih, ki priboljska najbolj potrebujejo.

Delo v akordu je najnevarnejše in najumornejše. Delavec dela z vsemi silami, da bi kaj več zaslužil. Pazniki povsod tudi pazijo, da delavec ne lenari, ampak, da trdno dela. Umevno je tedaj, da se mora v akordu sploh najmarljivejše delati.

Vsak premijski sistem v akordu je nezmisljen, ker ne veča produkcije in ker se v slabih poljih sploh ne doseže premijskega minuma; rudar sploh bolj delati ne more kot že itak dela. Kvečjemu je premijski sistem varanje delavčeve moči in ubijanje delavčeve sile. Radi tega se mora z vso odločnostjo vstrajati na zahtevi, da se dosedaj uselni akord za 20% poviša.

Ta zahteva je že radi tega opravičena, ker delavci v akordu ne dobe po dosedanjih poboljških skoro ničesar, draginja pa zadene te v isti meri kot vse druge, katerim se je poboljšalo.

Naroča se pa zaupnikom delavstva, naj v tem zmislu zopet ponove zahteve z dodatkom 8 urnega sihta za masiniste, obenem pa naj opozore vse dosedaj indiferentne rudarje, naj pristopijo vsi k svoji strokovni organizaciji, ki je Unija rudarjev avstrijskih.

Glede idrijskega delavstva pa izjavlja konferenca, da vsi rudarji južnega revirja z vso pazljivostjo zasledujejo idrijsko rudarsko mezdno gibanje, zagotavljajo tudi izdatno pomoč v slučaju potrebe. Upajo pa zbrani delegatje, da bo c. kr. poljedelsko ministristvo ugodilo povsem zahtevam idrijskih rudarjev ter šlo v tem pogledu z dobrim izgledom pred privatnimi podjetniki.

Konferenca je bila zelo burna. Resolucija pa se je enoglasno vsprejela.

Po debati o daljnem postopanju se je konferenca zaključila.

Politični odsevi.

Ministrska kriza na Dunaju je rešena tako, kakor je gotovo samo v Avstriji mogoče. V parlamentu imamo protiklerikalno večino, vlado imamo pa klerikalno. Izstopili so iz ministristva: Oba dosedanja češka ministri Fořt in Pacak, poljedeljski ministar grof Auersperg, in nemški ministar-rojak Prade. Imenovani pa so: Za poljedelskega ministra nemški klerikalec dr. Ebenhoch, za trgovskega Mladočeh prof. Fiedler, za češkega ministra-rojaka češki agrarec Prašek, za

nemškega ministra-rojaka nemški agrarec Peschka in za ministra brez portfelja krščansko-socialni vodja Geßmann, za katerega se ustanovi posebno delavsko ministrstvo. Imamo torej vlado najnasprotnjših strank in najnasprotnjših programov, katere združuje samo ena skupna vez, namreč sovrastvo do socialne demokracije. To nasprotje naglašata v novem kabinetu zlasti dva momenta: Ministrstvo steje tri popolne klerikalce: Ebenhoča, Praška in Peschko. Kako bodo ti nasprotni elementi skupno delovali, se že še pokaže. Klerikalci gotovo ne postanejo liberalni Derschatti in Fiedlerju na ljubo, agrarci se pa tudi niso s tako silo pekali v vlado, da bi postali sedaj popustljivi napram potrebščinam ljudstva.

Avstro-ogrsko pogodbo je spravil baron Beck z rekonstrukcijo svojega ministrstva pod streho. Če se ne zgodi kaj posebnega, tedaj mora vsled politične kupčije dobiti večino in računati se, da pojde razprava gladko in da bo začetkom decembra končana. Račun plača zopet delavsko ljudstvo, edino, za katero ni nagodba prav ničesar storila. Agrarci in kapitalisti si razdele plen. In tako bo vse dotlej, dokler se ne spametuje še tisto ljudstvo, ki se da slepiti z vsakovrstnimi frazami in ki drvi za meščanskimi voditelji kakor ovce za mesarjem.

Jugoslovanski klub je sklenil, glasovati proti nagodbi. Kaj bo pa zdaj? Sklep je sicer s stališča Slovencev in Hrvatov čisto pameten. Menda je to sploh prvi pametni sklep jugoslovanskega kluba. Če je bil Hribar navzoč, ko se ga je sprejelo; menda je bil takrat že v Ljubljani. Ampak vsekakor ga sklep veže, kajti jugoslovanska zveza ima pač klubsko disciplino. In prav zato vprašamo: Kaj bo zdaj? Znano je, da je poslal Tavčar v «Slov. Narodu» vse grome in strele nad one, ki sploh še razmišljajo, ali gre glasovati za nagodbo ali ne. Je res tako, kakor bi bila belokranjska železnica zmešala dvem tretjinam Slovencev pamet. In ljudje, ki znajo sicer še nekoliko misliti, ne razumejo nikakor, da je med nagodbo in med belokranjsko železnico še prav velika razlika in da hoče Avstrija zidati to železnico zaradi sebe, ne pa zaradi Slovencev. Naša vojna uprava ima vendar že leta in leta fiksno idejo, da mora priti prej ali slej do vojne z Italijo, pa utrjuje tirolsko mejo, zida fortece po Dalmaciji, pomnožuje vojaške posadke na jugu, stavi bojne ladje i. t. d. Razume se, da bi igrala Dalmacija v takem slučaju važno ulogo. In vojna uprava, ki veruje v tako vojno, ima proketo dolžnost, poskrbeti železniško zvezo z Dalmacijo. Zato se bo gradilo belokranjsko železnico kot del železnice med Dunajem in Kninom, odnosno Spljetom, ne pa zaradi Šušteršiča Sukljeta ali Plantana, ne zaradi Slovencev, ne zaradi Bele Krajine. Jugoslovani niso za to železnico vladi dolžni nobene hvaležnosti. Ampak dr. Tavčar si je vtupil v glavo, da pojde dunajsko dalmatinska železnica po zraku, če Jugoslovani ne glasujejo za nagodbo in zato smo radovedni, kako se reši ta konflikt Tavčar-Hribar. Morda po slovensko — na tihem. Polemika poneha in v štiri najstih dneh ne misli noben slovenski liberal več, da je med prvimi voditelji v tako važnih vprašanjih nasprotje, ki bi povsod drugod zadostovalo, da bi se ločili duhovi.

Domače stvari.

Izšla je druga knjiga znamenitega romana «Pod spovednim pečatom». Pisatelja tega romana, ki je bil sam dolgo vrsto let katoliški kaplan, blatijo klerikalci, da je blazen. Razume se, da je klerikalcem neprijetno, da ljudstvo izve resnico. Ali časi, ko se je ljudstvu dajalo le molitvenike in zgodbe svetnikov, so minuli. Priporočamo našim sodrugom in somišljenikom to knjigo, organizacije pa naj si nabavijo to knjigo za knjižnice. Dobi se v upravnistvu «Rdečega Prapora», Jurčičev trg 3, 1.

«Naš List» je bil zadnjič tako prijazen, da se je spomnil socialistov. Koliko skrb ima za nas. In mi se bojimo zanj, da dobi ob teh skrbeh sive lase. Bral je v nacionalističnih listih nekaj neslanih čenčarij o shodih tržaške «Narodne stavkokazne organizacije», pa je kot dober patriot verjel vse do pičice. Saj nič ne de, da so doživeli narodnjaki v Pulju grozovit polom; «Naš List» je bral, da so «zmagali», pa verjame. Nič ne de, da ni šel Mandića v Sv. Križu noben domačin poslušati; «Naš List» je čital narobe, pa je verjel. In sedaj roti primorske slovenske socialiste, naj se «spametujejo», ker se jim bo drugače slabo godilo. Zakaj pa? Ljubi «Naš List», saj si vendar «naroden»? In če smo mi tako neumni ter imajo tvoji somišljeniki brez misli tak ogromen dobiček od naše neumnosti, tedaj bodi vesel, da se ne spametujemo. Mi se ob svoji «nespametnosti» prav dobro počutimo. Kar se tiče tržaške okolice, je stvar vendar ta, da so doslej Rybaři, Gregorini i. t. d. tam neomejeno gospodovali, sedaj se pa branijo socialističnega vloma. Tam kjer se ničesar nismo imeli, nismo mogli ničesar izgubiti. Logično so izgube na drugi strani. Ampak nam se še ne mudi, da bi jih šteli. Kadar pride čas, da jih bomo, vemo, da nas ne bo strah.

Casnikarsko infamijo najgnusnejšega značaja, za katero ni nobenega priznanja in nobenega olepsanja, je storila tržaška «Edinost». Maršnikovo casnikarsko lopovščino smo že doživeli pri

tem zaniknem listu, ki je Slovincem v Trstu na sramoto. Laž je v njenih predalih na dnevnem redu. Ali temu se nihče ne čudi. Toda kar je storila pretečeni teden, je že tako barabsko, da nas je vendarle osupnilo in če ima časnikarsko društvo, katerega člani so tudi redakterji «Edinosti», kolikaj zmisla za etično stran časopisja, tedaj ta lopovščina nikakor ne bi smela ostati brez moralne kazni. Ta čedni list, ki je hodil morda pri «Arizona Kikerju» v šolo, **denuncira dijaka, sedmošolca**, z očitnim namenom, da bi mu škodoval v šoli in mu otešal ali pa onemogočil študiranje. Stvar je ta. V Sv. Križu pri Trstu so izgubili narodnjaki popolnoma teren in socialno-demokratska organizacija žanje tam najlepše uspehe. Tudi zadnji izlet dr. Mandića, ki ga je priredil s precejšnjim spremstvom iz Trsta, je pokazal narodnjakom, da jim je tam odklenalo. Kajti imeli so shod sami zase, namreč za izletnike iz Trsta. Iz Sv. Križa niso imeli desetih poslušalcev. Hoteli so po svoji navadi uprizoriti pretep, da bi potem lahko pisarili o nekaki «zmagi», pa jim je tudi to izpodletelo. Absolutni fiasko jih je strahovito zmedel in vjezil, pa ker niso vedeli, kaj storiti, so se hoteli vsaj maščevati nad Sv. Križem. Med našimi ondognimi sodrugih jih je več z imenom Sedmak. Vsi imajo svoje zasluge za organizacijo, a vsi uplivajo pred vsem izobraževalno na ljudstvo. Resnica je, da se je lice Sv. Križa popolnoma izpremenilo, odkar delujejo tam socialisti, pijančevanje pojema, pretepop ni več, zanimanje za duševno življenje je pa tako veliko, da je vsaka izobraževalna priredba izvrstno obiskana in da se pripravljajo naši sodrugih prav resno na ustanovitev javne knjižnice. Med drugimi tega imena je tudi sedmošolec Sedmak, ki ga imajo narodnjaki menda za socialista, ki pa v resnici prav nič ne sodeluje in ne nastopa v političnem življenju. Sam ne sili tja, a če bi se, bi mu socialisti sami ne dali priložnosti za politično delovanje, ker bi njega oviralo v študijah, sodrugom pa ne bi moglo koristiti. In kakšno politično izkušnjo naj sploh ima gimnazijalec? Toda recimo, da to ni res. Recimo, da bi bil mladenič res kje nastopil. — Kaj bi se imela nasprotniška stranka bati sedmošolčeve agitacije? Ampak ponavljamo, da se o taki agitaciji sploh ne more govoriti in lahko to trdimo, ker smo se točno informirali. In vendar! «Edinost» je tako nesramna, da denuncira sedmošolca, češ, on je duša socialističnega gibanja, on je glavni agitator, glavni hujškač v Sv. Križu in podtika mu celo, da je razgrajal in ščuval na Mandićevem shodu! «Edinost» mora vedeti, da s to infamno denunciacijo lahko povzroči mladeniču največjo škodo. Če bi bil ravnatelj gimnazije nekoliko kratkoviden, bi bila posledica lahko ta, da bi izključili dijaka iz šole. «Edinost» vé, da se srednješolec ne more braniti takih zavratnih napadov. «Edinost» ve, da škoduje taka denunciacija dijaku lahko za vse življenje. Ali «Edinost» nima niti čuta za podlost, ki jo je storila in če bi vprašali šefredakterja Cotiča, kako je mogel dovoliti tako infamijo v svojem listu, bi najbrže zopet odgovoril, da je notica — po noči brez njegovega znanja prišla v list. Radovedni smo, če se zbudi vest «Edinosti» vsaj posteriori. Radovedni smo, če poda po krivem obdolženemu in denunciranemu vsaj zadoščenje, popolno zadoščenje. Dokler pa tega ne stori, je «Edinost» v naših in menda v očeh vseh ljudi, ki jim ni mladina enakovredna s krpo za brisanje čevljev, nedostojen, perfiden list.

Umetnost in književnost.

«Socializem» poljudno pisana brošurica, ki je pred kratkim izšla, je popolnoma razprodana. Moralno se je napraviti II. izdanje, ki se je tiskalo v 2000 izvodih. Cena 20 vin. — «Socialna demokracija in kmetiško ljudstvo» ravnokar izšla. Cena 10 vin., po pošti 5 vin. več. Sodrugom priporočamo obe brošurici. Dobivati se v upravnistvu našega lista.

Društvene vesti.

Predavanje sod. E. Kristana v Trstu. Kakor smo svoječasno že naznanili je priredil sod. Etbin Kristan v dneh 7., 8. in 9. t. m. troje predavanj v «Ljudskem odru» v Trstu. Predaval je o starodavnih zgodovini človeštva; o uganki propadlega starega sveta in o socializmu, svobodi in osebnosti. Smelo smemo trditi, da so bila ta predavanja izmed najlepših, kar jih je priredilo društvo «Ljudski oder» v kratki dobi svojega obstanka, le žal da ne moremo vsled tiranstva prostora objaviti niti najmanjšega izvlečka predavanj. Na vsak način sme biti od teh predavanj zadovoljen predavatelj z udeležbo, društvo z velikim moralnim vspehom in še največ poslušalci sami, ki so imeli pri teh res izreden duševen užitek.

Dopisi.

Trst. (Smešna logika in narodna sramota.) V dolini je deček, ki kriči za svojim nezvestim tovarišem, «Lump», «lump» — odmeva dečkov objokani glas. — Na griču stoji urednik «Edinosti», opazuje in se čudi in misli. Narava se je združila z dečkom v dolini, kompromis je

sklenila z njim, pa mu pomaga vpiti za nezvestim tovarišem. Tako je. «Rdeči Prapor» objavlja članke proti tržaškim petoliznikom avstrijske vlade, recte proti slov. narodnjakom v Trstu. «Slovenec» pa posnema te članke. Nobenega dvoma, pravi urednik «Edinosti», «Slovenec» in «Rdeči Prapor» sta v najožjem prijateljstvu, pa si drug drugemu pomagata razkrinkavati tržaških narodnjakov neumnost in sebičnost. Nobenega dvoma — in «Edinost» objavi drugi dan to senzacijsko iznajdbo svojih učenih urednikov. Urednik «Slovenskega Naroda» pa pogradi hitro za škarje, izreže iz «Edinosti» tozadevno notico in jo pošlje v tiskarno z opazko na vrhu «med svetovne novice». Slovensko ljudstvo pa, ki ne mara mučiti svojih možgan, kakor uredniki «Edinosti», verjame v ta evangelij. Imamo res nekoliko prilično naobrazenih slovenskih delavcev, ali koliko je teh potepuhov, ki nočejo prisegati na take globokoumnosti?

Poslanec dr. Laginja stavi v deželnem zboru predlog, naj se da puljski mornarici pravica biti zastopana v puljskem mestnem svetu in sicer naj bi se ji dovolilo, da si izvoli, oziroma naj imenuje sama 12 svetovalcev in 6 namestnikov. 18 vseh skupaj. Prilično naobrazeni slovenski delavci razumejo takoj, da hoče dr. Laginja izdati interese slovenskega ljudstva v Pulju na korist vlade, na korist pangermanizma. Pa skličejo v Pulju javni shod na trgu, da bodo protestirali proti takemu početju dr. Laginje. Slovenski narodnjaki jim ne dovolijo, da bi povedali resnico, prevzamejo predsedništvo in razpuste shod. Niti, da bi se vršil shod pod njihovim predsedništvom ne dovolijo. Boje se, da bi znal v debati kak delavski govornik vendar kaj resnice povedati. Urednik «Edinosti» gre in napiše dopis, češ, socialisti delajo gnjusno agitacijo proti narodni organizaciji. Kdor živi v teh krajih ve, da se ravno sedaj živa duša ne zmeni za narodno «delavsko» organizacijo. Čemu pa bi se? Saj imamo vsak dan humoristične kinematografske predstave in cirkus, kjer se kažejo ljudstvu tudi udomačene opice. Ali urednik «Edinosti», ki gleda kakor drugi hočejo in sluša ravno tako, pravi: Pač se dela proti narodni organizaciji gnjusno agitacijo. O tem moram pisati. Kaj bo ljudstvo z Laginjevim predlogom? Saj ga je izvolilo, tedaj mu mora samo zaupati in ne vprašati, kaj dela. On že vé, kaj dela, ljudstvo pa itak ne razume politike. «Slovenski Narod» in «Naš List» izrežeta te članke iz «Edinosti», potem zopet «Edinost» iz «Slov. Naroda» in iz čegavega lista. Ljudstvo naj samo verjame, pravi ta sveta trojica. Klerikalizem in liberalizem nista škodljiva slovenskemu narodu, pravi Hribar. Čemu pa se je vstavljal? — Zakaj ni še rekel: Pangermanizem, centralizem, klečeplastvo slov. nar. politikov, nadvlada mornarice, absolutna moč vojaštva, neumnost ljudstva, neznačajnost časnikarstva, narodno izdajstvo, vse to ni škodljivo slov. narodu? Ampak socialna demokracija, to je prava kuga. Ljudstvo čita in verjame.

Socialisti grede in se zavzamejo za slovenske šole v Trstu, recimo «iz strahu pred narodno organizacijo». To je pa že od sile — je rekel dr. Slavik, ko je branil — Jakliča pred sodiščem. To je sramota, pravi «Edinost», da skušajo socialisti na tak način škodovati narodni delavski organizaciji, to jim bomo že pokazali. In res, zavzeti se za slovenske šole, da se škoduje opičarjem v Narodnem domu, ni kaj prida. «Narodni» delavci verjamejo in sedaj blatijo socialiste. Šli ste za slovenske šole in ste škodovali narodni organizaciji! Ampak ko postanemo harlekin gospodov v Narodnem domu, potem bomo lahko služili tudi dvema gospodarjema, sedaj ne moremo še. Malo potrpljenja.

Narodnemu duhovniku in deželnemu poslancu Kompare se je zljubilo zapustiti svoje vaščane in iti v Ameriko. Božji namestnik je pa zapustil doma tri otroke, tri ali celo več deklet, ki so jokale za njim, ena je v norišnici (bila je vsaj radi njega, ne vemo če je še, kjer jo je on dal zapreti) in govori se tudi nekoliko o pokvarjenih dečkih, nad katerimi da je izvršil gajusen čin nenravnosti. O tem molči previdno tudi «Slovenski Narod», «Edinost» se pa sploh ne peča s takimi vprašanji, pa pripoveduje, da Kilar ni član narodne delavske organizacije, da je njih odpadnik (znanost). Slovenci so samo tisti, ki so člani njihove organizacije. Ubogi slovenski narod, vedno bolj se krči, kmalu ga bo konec.

Rad bi še nadaljeval, toda po ulici se zibljeta dva človeka in jo režeta: Oj slad-ka vin-ska kap-lja ti...

Mimo gresta dva rodoljuba, eden se ustavi, opazuje in reče prijatelju: Cil slovenski narod prepeva po tržaških ulicah narodne pesmi — in solza se mu zasveti. «Edinost» se pa veseli, ker je bil g. Počkar prvi, ki je postavil nad svojo zganjarijo slovenski napis. Mož je bil gotovo nadarjen, poznal je svojstva slov. naroda, vedel je, kam rad zahaja in zato je odprl zganjarijo in vabil Slovence v slovenskem jeziku h korupciji. Iris.

Sv. Križ na Krasu. (Delavska veselica.) Naši sodrugih, ki so s svojo organizacijo dosegli že lepe uspehe, so sklenili, napraviti zopet nov korak. Ustanoviti si hočejo javno ljudsko knjižnico, ki naj jim pomaga do boljše izobrazbe in do dobrega berila sploh. V ta namen so priredili v nedeljo, 27. oktobra, veselico z dramatično predstavo

in s plesom. Udeležba je bila zelo lepa, lahko pa tudi pravimo, da jo je priredba zaslužila. Dramatična predstava je prav lepo uspela in kar čudili smo se našim mladim diletantom; pokazali so prav lep dar, ki bi zaslužil nege in sole. V posameznih prizorih so se kretali na odru, kakor da bi bili tam doma. Igralo se je «Bucek v strahu» in «Dobro došli». Pohvalno moramo omeniti igro gospic G. Sirk in G. Sedmak ter sodruge A. Sirk, A. G. Tance in S. Sirk. Med odmori je igral čitalniški orkester iz Trsta lepe komade in je žel mnogo pohvale. Po končani predstavi je bila prav animirana domača zabava. Čisti dobiček za ljudsko knjižnico iznaša 40 K 50 vin. Delavnim sodrugom čestitamo ob uspehu, ki so ga zaslužili.

Iz stranke.

Gorica. V nedeljo, dne 10. t. m., se je vršil v tuk. «Delavskem Domu» sestanek goriških zaupnikov, na katerem se je razpravljalo o prihodnjih deželnozborskih volitvah ter o bodočih nastopih stranke. Razpravo o deželnozborskih volitvah se bo nadaljevalo na prih. sestanku, ki se ga bo pravčasno objavilo v «Rdečem Praporu». Nadalje se je storilo še nekoliko sklepov zaupniškega značaja ter ukrenilo vse potrebno v svrhu razširjenja agitacije za strokovne in politične organizacije po mestu in okolici. Sestanek, ki je trajal dve uri, se je razšel opoldne.

Podgora. Pri nas so nastale v zadnjem času, in sicer že takoj po državnozborskih volitvah, jako nekrščanske razmere. Tako hodijo n. pr. liberalci in klerikalci se zgražat nad tukajšnje delavstvo, ki je končno vendarle razumelo, da nima v naših meščansko-kapitalističnih strankah ničesar opraviti, še manj pa kaj dobrega od njih pričakovati. Vendar ti ljudje ne dajo miru in utepli so si menda v glavo, da morajo na vsak način preprečiti naraščajočo moč organiziranega soc.-dem. delavstva. Ker pa ne morejo z lepa ničesar opraviti, skušajo s terorizmom in otroško-podlim obrekovanjem. Tako so te dni tuk. liberalni tamburaši pretepli nekega pohabljenega delavca samo zato, ker se izjavlja za socialista; tako obrekujejo nov slovenski socialistični pevski zbor, češ, da so delavci, ki ga sestavljajo prodali slov. narodnost. Vsled teh in raznih drugih nečestvenih in neliberalnih dogodkov se je vršil v nedeljo, 10. t. m., sestanek tuk. zaupnikov, na katerem je govoril sodr. Regent iz Trsta. Tudi na tem sestanku, ki se ga je udeležilo nad 50 zaupnikov, se je sklenilo o bodočem delovanju politične, strokovne in kulturne organizacije. Liberalcem pa, ki so si znali priboriti tako lepa sredstva v svrhu agitacije, bodi povedano, da so nehali časi julijeve plesov, ter da delavstvo ne rabi v nobenem oziru njih pomoči, še manj pa njih izdajsko-policajskega duha, s katerim si mislijo pridobiti simpatije delodajalcev v svrhu protidelavske organizacije.

Železničarsko gibanje.

Nadaljevanje.

Za uradnice

veljajo sledeči dohodki:

Stopnja	Plača	Stanarina	Eksekutivna doklada	Doba do povišanja
1	840	400	180	2
2	960	400	240	3
3	1080	400	300	4
4	1200	460	360	—
5	1320	560	360	—
6	1440	560	360	—
7	1560	560	420	—

Povišanje na stopnje 5, 6 in 7 je odvisno od kvalifikacije. Odločevanje si pridrži uprava. One uradnice, ki ne pridejo na stopnjo 5, dobe po 4 letih na stopnji 4 letne doklade 120 K, katere se ne vsteje v pokojnino. Eksekutivno doklado dobe samo uradnice v postajni službi, ki samostalno polagajo račune.

Prehod na nove plačilne stopnje

s sedanjih se vrši po sledeči lestvici:

Stara				Nova			
plača	stanar.	skupaj doklada		plača	stanar.	skupaj doklada	
720	300	1020	120	840	400	1240	180
840	360	1200	180	960	400	1360	240
960	400	1360	240	1080	400	1480	300
1080	460	1540	240	1200	460	1660	360
1200	560	1760	300	1320	560	1880	360

Provizorične uradnice (diurnistke) dobe od 1. oktobra 1907 naprej po 70 K mesečno (doslej 60 K.)

Pred 1. oktobrom sprejete provizorične uradnice dobe po enoletnem službovanju, odnosno po transportnem izpitu pri prvem povišanju 720 K plače in novo stanarino za 1. stopnjo.

Za delavce.

Od 1. oktobra 1907 se zviša dnevno mezdo z dnino službočega delavstva, ki je bilo že dne 30. septembra v službi družbe, izvzemši nosilce prtljage na Dunaju, v Gracu, v Opatiji Matuljah in v Trstu, za 20 vinarjev na dan. Za delavce na progi, ki so imeli dne 30. septembra 1 K 60 v ali manjše, se zviša mezdo na 1 K 80 v.

Pri akordnih delavcih se zviša akordne postavke tako, da se izrazi v njih dovoljeno zvišanje mezde.

Že dosežene pravice do avtomatičnega povišanja ostanejo nedotaknjene.

Od avtomatičnega povišanja se more delavca samo po odločitvi raynateljstva izključiti in se mora delavcu naznaniti razloge.

Začetne plače delavstva se splošno revidirajo in kjer se izkaže potreba, se jih zviša.

Čim dovoli državna železnica v celoti, ali za posamezne dežele, v katerih so tudi proge južne železnice, ali na skupnih postajah, izvanredno draginsko doklado, jo dovoli tudi južna železnica z istim dnem, za enako dobo in v enakih zneskih.

Provizijski zavod.

Z ozirom na izjavo delavskih zastopnikov, da so delavci pripravljani na primeren donesek pri ustanovitvi provizijskega sklada, se ustanovi tak provizijski zavod najkasneje 1. januarja 1910.

Do ustanovitve provizijskega sklada dobe vdove in sirote po delavcih, ki umro po 1. juliju 1908, v zmyslu penzijskih pravil 50 odstotkov, odnosno 10 ali 25 odstotkov onega provizijskega deleža iz sredstev družbe, ki bi ga dobil mož, odnosno oče kot provizijo, tako da prevzame pozneje provizijski zavod te doneske.

Delavski odbori.

Delavske odbore se uvede kakor na državnih železnicah tekom leta 1908.

Orožne vaje.

Delavci, ki so poklicani na orožne vaje, dobé, če so eno leto v službi železnice, oženjeni in če vodijo lastno gospodarstvo, za dobo orožne vaje polovico dnine.

Dopusti.

Tekom leta 1908 se izdela določbe za dopuste delavcev.

Stabiliziranje delavcev.

Čim prej mogoče, a veljavno od 1. januarja 1908 se ustanovi služabniška kategorija visjih premikačev, premikačev, lampistov in strojnih kurjačev.

Premikaški delavci in lampisti, ki so po zdravniškem spričevalu zmožni za eksekutivno službo ter napravijo izpit iz čitanja, pisanja, računstva in za nje veljavnih službenih predpisov, bodo po potrebi nastavljeni za višje premikače, premikače in lampiste. Nastavljeni so lahko šele po dveletni nepretrgani službi kot vodje premikaških oddelkov, premikaški delavci ali lampisti.

Dotični delavci ne smejo pri vstopu v službo prekoračiti 35., pri nastavljanju pa 45. leta in se morajo zavezati, da plačajo v smislu § 4., točka 3, pravil penzijskega sklada določeni donesek, če bi pred sprejemom v penzijski zavod prekoračili določeno dobo.

Pomožni kurjači, ki so najmanj dve leti neprenehoma v službi, bodo po potrebi po novi razporedbi nastavljeni za strojne kurjače. Glede telesne sposobnosti, znanja, starosti in penzijskega sklada veljajo enake določbe, kakor za prejšnjo kategorijo.

Kar se tiče oddelkovih vodij pri železniški stavbi, si pridrži uprava, da jih po potrebi in če so splošni pogoji za nastavljanje, kot nadglednike oddelkov uvrsti v kategorijo služabnikov.

Dalje prih.

Železolivci, formerji za srednje modelsko in šablonsko delo

dobe trajno in lepo delo ob dobrem zaslužku v akordu v Gorenji Avstriji.

Ponudbe z napovedjo starosti in stanu pod šifro: „Livarna v Gorenji Avstriji“

☛ F. 3333“ Haasenstein & Vogler, A.—G., Wien II, Neuer Markt 3. ☛

Sodrug, somišljeniki! Zahajajte le v take gostilne, kavarne in brivnice, kjer je na razpolago Vaše glasilo. . . Agitujie „Rdeči Prapor“! povsod za

NAZNANILO.

Čenjenim sodrugom najuljudneje naznanjam, da sem prevzela

staroznano gostilno
na Radeckyjevi cesti hiš. št. 27.

Potrudila se bodem svojim gostom ustreči s pristno pijačo in primerno ceno kuhinjo. Sprejemam tudi naročila v abonement. 5—1

Za par večerov v tednu je na razpolago tudi brezplačno soba za manjše organizacije.

Nemski in slovenski delavski listi na razpolago.

Proseč obilnega obiska beležim z odličnim spoštovanjem

Marija Petrič.

Izšla je druga knjiga znamenitega romana

Pod spovednim pečatom

Stane 2 K.

Dobi se v upravnistvu «Rdečega Prapora» v Ljubljani, v založbi časopisa «Naprej!» v Idriji, v knjigarnah L. Schwentner v Ljubljani, A. Gabršček v Gorici, K. Florian v Kranju kakor tudi v vseh drugih knjigotrnica.

Kdor še nima prve knjige romana 21 2—4

Pod spovednim pečatom

nabavi naj si tudi to. Stane 2 K 60 vin. Roman «POD SPOVEDNIM PEČATOM» je napisal bivši katoliški kapelan Hans Kirchsteiger, poslovenil ga pa je pisatelj Etbin Kristan.

Potniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
ramesljivo potovati naj se obrnejo
na
Simona Kmetelka
v Ljubljani Kolodvorsko ulico 20.
Kuhovstrua Popajnila dojo se brezplačno.

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laški trg

Telefon št. 168.

v Ljubljani

Telefon št. 168.

priporoča svoje

izborna pivo v sodeih in steklenicah.

Telefon št. 167.

ZALOGA V SPODNJI ŠISKI.

Telefon št. 167.

26—22